

Plnění standardu veřejných knihovnických a informačních služeb v roce 2016

Vymezení standardu veřejných knihovnických a informačních služeb (dále jen VKIS) vychází z aktualizovaného metodického pokynu MK ČR k vymezení standardu VKIS poskytovaných knihovnami zřizovanými a/nebo provozovanými obcemi a kraji na území České republiky vydaného v roce 2011. Hodnoty indikátorů stanovených standardem jsou definovány jako optimální, což znamená, že jejich dosažení garantuje dobré podmínky pro poskytování služeb uživatelům knihoven.

Pro účely vyhodnocení standardu krajská knihovna využila statistická data o činnosti veřejných knihoven Zlínského kraje za rok 2016. Krajská knihovna každoročně vyhodnocuje plnění standardů a výsledky prezentuje na poradách a seminářích určených knihovníkům kraje, při jednáních s provozovateli knihoven a na www.kfbz.cz v sekci Knihovnam.

Standard knihovnických služeb vymezují následující kategorie a indikátory.

Vymezení jednotlivých standardů

Hodnoty indikátorů stanovených standardem VKIS byly definovány jako optimální, což znamená, že jejich dosažení garantuje dobré podmínky pro poskytování VKIS uživatelům.

Hodnoty ukazatelů jsou uváděny v osmi velikostních kategoriích obcí – viz tabulka:

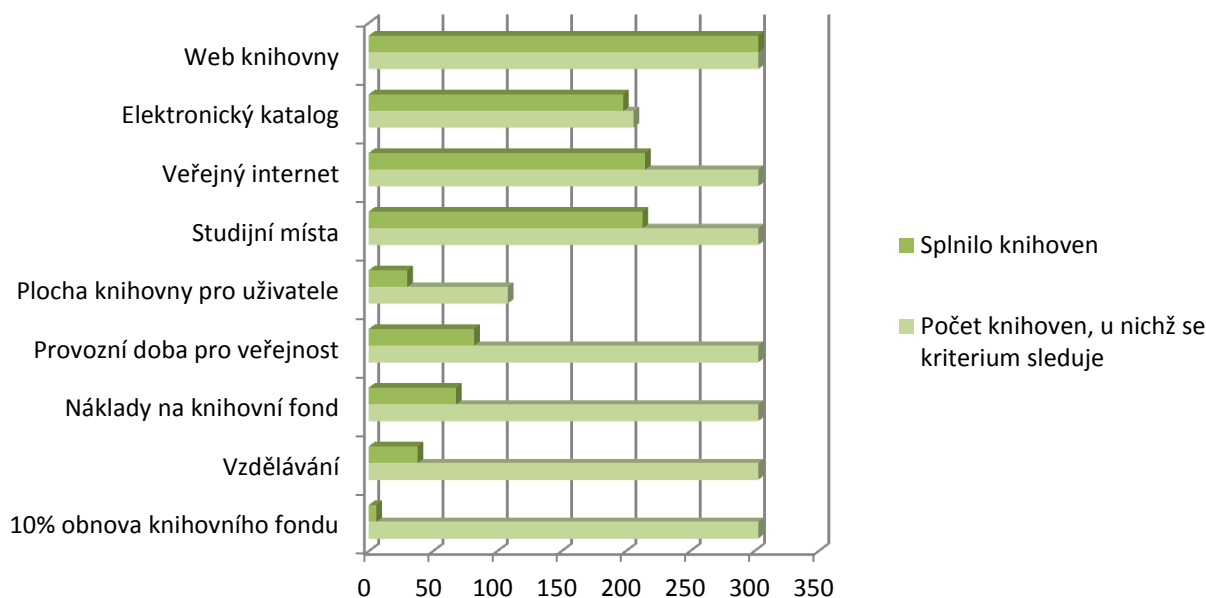
Standard	Kategorie obcí							
	do 500 ob.	do 1000 ob.	do 3000 ob.	do 5000 ob.	do 10000 ob.	do 20000 ob.	do 40000 ob.	nad 40000 ob.
Provozní doba knihovny týdně	5–10 hod.	5–15 hod.	15–23 hod.	23–28 hod.	28–40 hod.	40–45 hod.	45–50 hod.	50 a více hod.
Tvorba knihovního fondu	30–45 Kč / obyvatel							
	10 % roční obnovy fondu ve volném výběru							
Plocha knihovny	60 m ² na 1000 obyvatel							
Studijní místa	4–5	6–8	9–10	10–18	20–28	28–70	70–120	120 a více
Přístup k internetu (počet stanic)	1–2	2	2–3	3–5	5–10	10–15	15–20	20 a více
Webová prezentace knihovny	Mají splňovat všechny kategorie.							
Elektronický katalog na internetu	Splňují obce nad 500 obyvatel.							
Pracovníci knihovny a jejich vzdělávání	48 hodin odborného vzdělávání na jednoho pracovníka (8 hodin v knihovnách s provozní dobou menší než 10 hodin).							
Měření spokojenosti uživatelů	Zjišťuje se každých 5 let pomocí standardizovaného dotazníku (ankety).							

Plnění sledovaných kritérií v roce 2016

V následujících tabulkách jsou vyhodnoceny všechny výše uvedené standardy. Standard měření spokojenosti uživatelů nebyl v roce 2016 vyhodnocen. Většina knihoven prováděla průzkum spokojenosti v roce 2015. Standard elektronický katalog je vyhodnocován jen u knihoven v obcích nad 500 obyvatel a plocha knihovny je sledována jen u větších knihoven – v obcích nad 1000 obyvatel.

Počty knihoven Zlínského kraje, které splnily jednotlivé standardy v roce 2016

Kritérium	Doporučeno pro	Počet knihoven, u nichž se kritérium sleduje	Splnilo knihoven	Splnilo %
Provozní doba pro veřejnost	všechny knihovny	303	82	27
Náklady na knihovní fond	všechny knihovny	303	68	22
10% obnova knihovního fondu	všechny knihovny	303	6	2
Studijní místa	všechny knihovny	303	213	70
Počet stanic veřejného internetu	všechny knihovny	303	215	71
Web knihovny	všechny knihovny	303	303	100
Elektronický katalog	knihovny v obcích nad 500 obyvatel	206	198	96
Plocha knihovny pro uživatele	knihovny v obcích nad 1000 obyvatel	108	30	28
Vzdělávání	všechny knihovny	303	38	13

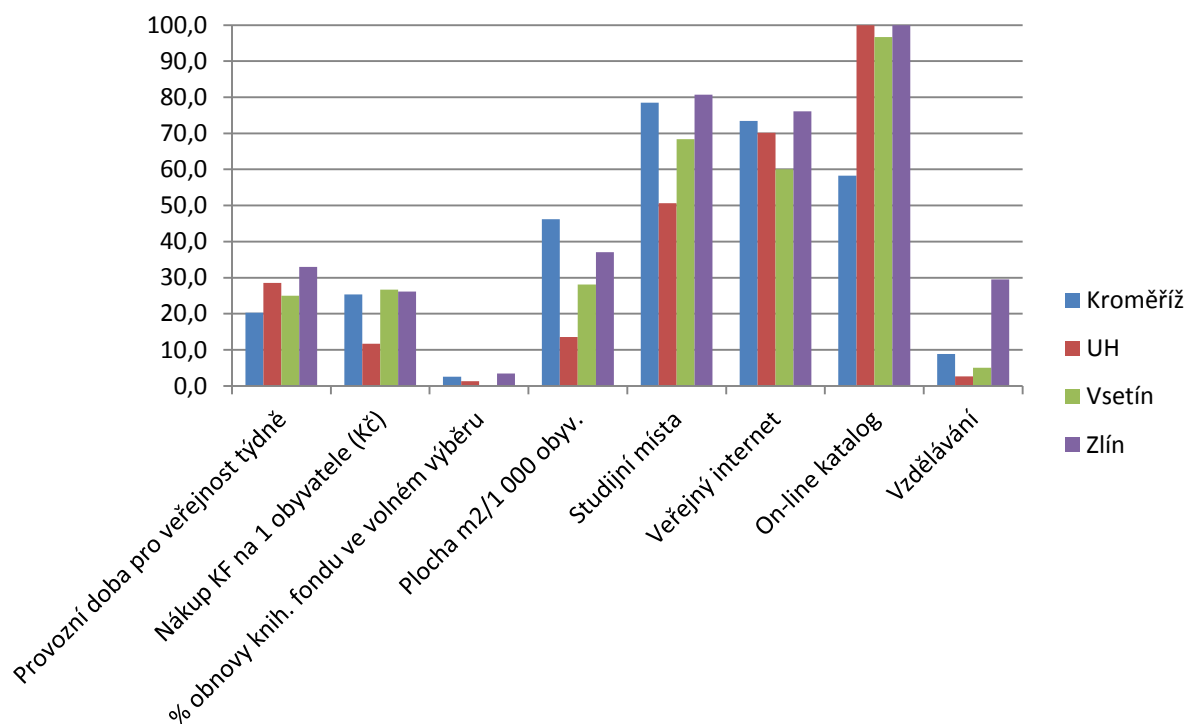

Vývoj plnění standardů v letech 2012–2016

Kritéria	Splnilo knihoven				
	2012	2013	2014	2015	2016
Provozní doba knihovny pro veřejnost týdně	73	75	80	83	82
Nákup knihovního fondu	48	51	51	60	68
% obnovy KF	8	9	6	4	6
Plocha knihovny pro uživatele (jen obce nad 1000 ob.)	31	32	31	31	30
Počet studijních míst pro uživatele	198	206	210	216	213
Počet stanic veřejného internetu	196	207	203	213	215
Web knihovny	278	297	302	303	303
Elektronický katalog (jen obce nad 500 ob.)	163	182	187	196	198
Vzdělávání*	–	36	49	50	38

* Standard se na krajské úrovni vyhodnocuje od r. 2013.

Plnění standardů podle jednotlivých okresů v procentech

V roce 2016 bylo plnění většiny standardů srovnatelné s rokem předchozím. Ke většímu zlepšení došlo u kritéria nákupu knihovního fondu (plní 68 všech knihoven).

Pozitivní je soustavný nárůst počtu on-line katalogů a počtu stanic veřejného internetu. Nejméně je plněn standard obnovy knihovního fondu, který splnilo jen 6 knihoven.

K většímu poklesu došlo při plnění standardu vzdělávání (splnilo jen 38 knihoven). Ačkoliv nabídka kurzů a seminářů pro knihovníky je dostatečná, knihovny s více zaměstnanci mají problém, že nemohou všechny knihovníky uvolňovat na školení. Pracovníci neprofesionálních knihoven zase nemohou absolvovat školení z časových důvodů.

Zřizovatelé knihoven, které neplní většinu standardů, by měli být o situaci informováni a upozorněni na nezbytnost zlepšení služeb svých knihoven, ačkoliv ne vždy jsou podmínky pro plnění alespoň minimálních hodnot standardů VKIS ve městech a obcích ideální. Metodici krajské knihovny a knihoven pověřených výkonem regionálních funkcí musí se zřizovateli knihoven pravidelně komunikovat a přispívat ke zkvalitnění služeb veřejných knihoven Zlínského kraje.

Zpracovala Ing. Jana Tomancová, 25. 4. 2017

Příloha: Podrobný přehled plnění jednotlivých standardů podle okresů